

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 19 Febr. 1885, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om eftergift af kronans rätt till danaarf efter enkan Maria Juliana Björkman, född Göransson.

(I. A.)

Uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt, till Stats-Utskottets förberedande handläggning öfverlemnad motion (N:o 10) har Herr *Nils Olsson* i Ättersta föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del medgifva, att kronans rätt till danaarf efter enkan Maria Juliana Björkman vid Walla eftergifves till förmån för Christina Catharina Carlström i enlighet med ett af Maria Juliana Björkman den 12 Maj 1874 upprättadt testamente.

Enligt hvad i förenämnda motion meddelas och Utskottet jemväl inhämtat af de handlingar i ärendet, som tillhandahållits Utskottet, hade enkan Maria Juliana Björkman, född Göransson, som den 4 Februari 1882 aflidit vid Walla i Sköldinge socken inom Oppunda härad och icke efterlemnade kända arfvingar, i lifstiden uti ett den 12 Maj 1874 upprättadt testamente förordnat, att hennes kvarlåtenskap, som enligt bouppteckningen uppgick till 1,630 kronor 50 öre, skulle tillfalla Christina Catharina Carlström, hvilken med en dotters ömhet i många år vårdat testamentsgifvarinnan och dermed fortfarit till hennes död. Någon tid efter testamentets upprättande hade emellertid det ena af testamentsvittnena, gästgifvaren Olof Olsson, ingått äktenskap med bemälda Christina Catharina Carlström, till hvilkens förmån testamentet uppgjorts. Det andra testamentsvittnet intygade på ed inför domstol testamentets rigtighet, hvaremot Olsson förklarades jäfvig att vittna i saken. Då testamentet alltså icke kunde lagligen styrkas samt enkan Maria Juliana Björkman icke efterlemnade kända arfvingar och sådana icke heller inom natt och år från i ve-

Bih. till Riksd. Prot. 1885. 4 Saml. 1 Afd. 14 Häft.

derbörilig ordning utfärdad kungörelse sig anmält, blef, på yrkande af advokatfiskalen i Kongl. Kammarkollegium, enkan Björkmans qvarlåtenskap genom Oppunda häradsrätts utslag den 10 Mars 1884 förklarad skola såsom danaarf tillfalla Kongl. Maj:t och kronan; och har detta häradsrättens utslag blifvit genom Kongl. Svea Hofrätts den 21 November 1884 meddelade, numera lagakraftvunna dom fastställt.

Med afseende å de bevekande omständigheter, som i detta ärende förekomma, och i likhet med hvad Stats-Utskottet vid behandling af frågor utaf liknande beskaffenhet vid flera föregående tillfällen föreslagit, har Utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till förevarande motion, dervid Utskottet dock funnit sig böra inlägga vilkor om kammaradvokatfiskalens bibehållande vid den andel af ifrågavarande danaarf, som honom lagligen tillkommer.

Utskottet hemställer alltså,

a) att Riksdagen må för sin del medgifva, att kronans rätt till danaarf efter aflidna enkan Maria Juliana Björkman må eftergifvas till förmån för Christina Catharina Olsson, född Carlström, med förbehåll dock af den rätt, som lagligen må tillkomma kammaradvokatfiskalen;

och lärer, i händelse denna hemställan vinner Riksdagens bifall,

b) underdänig skrifvelse i ämnet böra till Kongl. Maj:t aflätas.

Stockholm den 19 Februari 1885.

På Stats-Utskottets vägnar:

Gustaf Sparre.

N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 Febr., kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Riksdagens år 1884 församlade Revisorerers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1882.

(I. A.)

Stats-Utskottet, till hvars behandling ofvannämnda revisionsberättelse jemte de i anledning deraf från vederbörande embetsverk och myndigheter till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifna utlåtanden och förklaringar blifvit hänvisad, får nu, efter tagen kännedom af dessa handlingar och inhemtande af de för ärendenas utredning i öfrigt erforderliga upplysningar, underställa Riksdagens pröfning de af Revisorerne gjorda framställningar, som ansetts från Utskottets sida påkalla yttrande; kommande Utskottet att härvid följa den ordning, som i revisionsberättelsen blifvit iakttagen.

Bih. till Riksd. Prot. 1885. 4 Saml. 1 Afd. 15 Häft.

Kongl. Marinförvaltningen.

§ 1.

(Rev.-ber. pag. 79. — Utl. pag. 384.)

*Angående
kostnaden
för en ång-
slup för
Karlskrona
stations
behof.*

Genom nådigt bref af den 11 Februari 1881 hade, enligt hvad Revisorerne omförmåla, Kongl. Maj:t anbefalt byggande å kronans varf i Karlskrona af en ångslup af jern, afsedd att uppehålla förbindelse mellan Karlskrona och dess sjöfästningar samt emellan dem inbördes; och hade den därför erforderliga kostnaden, som anvisats att utgå af fonden för krigsfartygs byggande, enligt af Marinförvaltningen ingifna ritningar och kostnadsförslag beräknats uppgå till 19,400 kronor. Denna kostnad hade emellertid öfverskridits med 6,929 kronor 64 öre; hvilket förhållande Revisorerne funnit anmärkningsvärdt, då, enligt hvad af tillgängliga handlingar inhemtats, andra arbeten icke blifvit å berörde ångslup nedlagda än de, som varit nödvändiga för densammas ändamålsenliga fullbordande enligt arbetsplan och ritningar.

Under anmälan att ingenjorsdepartementet vid varfvet i Karlskrona efter samråd med kommandanten å sjöfästningarna derstädes uppgjort förslag till förenämnda ångslup samt att förslaget i föreskrifven ordning granskats af varfvets reglementskomité, har Marinförvaltningen i afgifvet utlåtande, med anledning af Revisorerne omförmålda framställning, anfört, att ifrågavarande, jemförelsevis lilla fartyg måst för att kunna motsvara sitt ändamål erhålla en konstruktion, som i flere delar afveke från andra förut byggda fartyg af samma storlek; och hade Marinförvaltningen ansett denna omständighet böra få gälla såsom förklaring öfver missräkningen vid kostnadsförslagets upprättande.

Genom hvad Marinförvaltningen sålunda anfört synes Revisorerne ifrågavarande anmärkning visserligen icke hafva blifvit tillfredsställande förklarad. Förhållandet lärer dock numera icke kunna till någon vidare åtgärd föranleda. Men med afseende å vigten deraf, att största möjliga noggrannhet iakttages vid uppgörande af kostnadsförslag för de arbeten, som för kronans räkning utföras, och i betraktande deraf, att högst betydliga, oförutsedda utgifter skulle uppstå, derest liknande missräkningar skulle ega rum i kostnadsförslagen för de vida dyrbarare allmänna arbeten, som alltjemt förekomma, har Utskottet velat förhållandet för Riksdagen

anmäla.

§ 2.

(Rev.-ber. pag. 80. — Utl. pag. 385.)

Enligt hvad Revisorerna af verifikationerna till utgifterna vid Flottans station i Karlskrona inhemtat, hade under revisionsåret inköpts en transportabel lokomotiv-ångkran för 9,850 kronor. Af ett bland verifikationerna intaget transsumt af skrifvelse från Karlskrona ingenjördepartementets kontor till varfschefen hade framgått, att förfrågan om leverans af berörda ångkran gjorts hos agenturfirmorna för utländska verkstäder Edwin André & Comp. i Göteborg och Graham Brothers i Stockholm, utan att, så vidt handlingarne gäfvade vid handen, anbud från svenska verkstäder infordrats; varande ångkranen sedermera reqvirerad från firman Graham Brothers. Under åberopande af den af 1879 års Statsrevisorer uttalade åsigt om att, innan beställningar för statens räkning gjordes i utlandet, vederbörande tillverkare inom landet alltid borde lemnas tillfälle att afgifva yttranden rörande de vilkor, hvarunder de kunde vara benägna att åtaga sig för handen varande beställningar, äfvensom af Riksdagens, med anledning af Revisorernes framställning, den 11 Maj 1880 aflåtna underdåniga skrifvelse i ämnet, hade Revisorerna velat fästa uppmärksamheten å oförmälda förfarande, hvilket icke syntes stå i öfverensstämmelse med de af Statsrevisorer och Riksdag i förenämnda hänseende uttalade åsikter.

I häröfver afgifvet yttrande har Marinförvaltningen anført, att Kongl. Maj:t med anledning af Riksdagens oförmälda skrifvelse af den 11 Maj 1880 genom nådigt bref den 20 Augusti samma år till efterrättelse så väl för Marinförvaltningen som för vederbörande förvaltningsdirektioner och varfschefer vid flottans stationer förordnat, att tillverkare inom landet skulle i främsta rummet lemnas tillfälle att, derest det utan nämnvärd olägenhet för kronan kunde ske, öfvertaga utförandet af beställningar, hvilka för flottans räkning ifrågakomme och med afseende å deras beskaffenhet eller tiden för leveransens fullgörande antagligen kunde inom landet utföras. Men då ingen transportabel lokomotiv-ångkran af den beskaffenhet, hvarom fråga vore, förut varit tillverkad inom landet, borde klandrade upphandlingen utomlands af ifrågavarande arbetsredskap få anses icke stå i strid med rätta meningen och bästa tillämpningen af oförmälda föreskrift; och hemstälde Marinförvaltningen fördensskull, att Revisorernes yttrande i denna del icke måtte till vidare åtgärd föranleda.

*Angående
beställning
vid utländsk
verkstad af
lokomotiv-
ångkran för
Karlskrona
station.*

Utskottet, som delar Revisorernes åsigt derom, att de i Kongl. Maj:ts, med anledning af Riksdagens skrifvelse i ämnet utfärdade nådiga bref af den 20 Augusti 1880 meddelade föreskrifter icke blifvit i förevarande fall vederbörligen beaktade, har likväl, då uppmärksamheten å förhållandet nu blifvit väckt och alltså ett noggrannare iakttagande af berörda föreskrifter är att för framtiden emotse, samt Riksdagens Revisorer i motsatt fall otvifvelaktigt torde komma att ånyo bringa denna fråga under Riksdagens ompröfning, ansett sig böra hemställa, att Riksdagen måtte vid hvad i ärendet förekommit låta bero.

Handels- och sjöfartsfonden.

§ 3.

(Rev.-ber. pag. 147—149. — Utl. pag. 400.)

Ang. öfverflyttning till Statskontoret af handels- och sjöfartsfondens förvaltning m. m.

Sedan Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 22 Oktober 1860 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes förordna om upphörande af konvojkommissariatets verksamhet såsom särskildt embetsverk, hade, enligt hvad Revisorerne omförmålt, Kongl. Maj:t, efter vederbörande myndigheters hörande, genom särskilda nådiga bref den 15 November och 31 December 1867 meddelat föreskrifter så väl angående indragning af konvojkommissariatet och bestridande för framtiden af de göromål, hvilka kommissariatet förut ålegat, som äfven beträffande öfverflyttande af förvaltningen af handels- och sjöfartsfonden från konvojkommissariatet till annan myndighet. I afseende å nämnde fond hade genom omförmålda nådiga bref förordnats, bland annat, att fondens kontanta medel och räntebärande obligationer skulle öfverlemnas till Statskontoret, som sedermera skulle ega att mottaga alla till fonden inflytande inkomster samt verkställa de derå anvisade utgifter, samt att fondens förvaltning skulle öfverflyttas till Civildepartementet, dit jemväl fondens säkerhetshandlingar skulle öfverlemnas för att förvaras af den tjensteman, som erhöle förordnande att bestrida kameralbefattningen vid fonden, under kontroll af den, som chefen för departementet dertill förordnade. Jemlikt Kongl. brefvet den 26 November 1869 utginge för bestridande af kamreraregöromålen vid fonden ett arfvode af 400 kronor, och genom Kongl. bref-

vet den 23 Januari 1880 vore den tjänsteman, som förordnats att utöfva kontrollen i afseende å fondens säkerhetshandlingar, tilldelad ett årligt arvode af 500 kronor.

Revisorerna, som genom delegerade verkställt inventering af handels- och sjöfartsfondens under förenämnde tjänstemäns vård ställda säkerhetshandlingar, hvilka förvarades i ett inom en af Civildepartementets embetslokaler uppställt kassaskåp, hafva redogjort för de annärkningar, som vid berörda inventering förekommit, och dervid meddelat, att bland omförmälda säkerhetshandlingar funnits tretton olika förbindelser för amorteringslån med återstående kapitalbelopp af tillsammans 1,368,549 kronor 4 öre, hvilka samtliga förbindelser vore dagtecknade å tider före de tio senaste åren, utan att inom dessa år hafva blifvit i vederbörlig ordning förnyade. Ehuruväl, enligt hvad redogörarens å förbindelserna gjorda anteckningar utvisade och jemväl af räkenskaperna ådagalades, ränte- och amorteringsbetalningar å samtliga dessa lån under senaste året egt rum, samt sålunda jemlikt gällande författningar förbindelserna voro vid gällande kraft, hade Revisorerna dock ansett, att ifrågavarande förbindelser bort, på sätt vid öfriga kassor plägar ega rum, i laga ordning förnyas, på det de i och för sig måtte utgöra fullt lagligt bevis på de derpå grundade fordringsanspråken. I sammanhang härmed hade ansetts böra omförmälas, att förbindelserna för 2 andra lån, å hvilka ränta eller amortering icke under de senare åren erlagts, blifvit i vanlig ordning inom preskriptionstiden förnyade. Förenämnda tretton lån vore alla utlemnade utan särskild säkerhet med undantag af ett, som den 3 Mars 1873 blifvit till belopp af 10,000 kronor enskild person beviljadt mot borgens af två personer. Den i Mars månad år 1873 tecknade borgensförbindelsen å detta lån, hvarå vid innevarande års början återstod oguldet ett belopp af 6,226 kronor 23 öre, hade emellertid vid inventeringen befunnits icke vara förnyad; hvadan löftesmannens ansvarighet upphört. Till Oxelösund—Flens jernvägsaktiebolag hade den 22 September 1882 från fonden beviljats ett lån å 23,500 kronor mot skuldförbindelse å beloppet, utfärdad den 13 September samma år; men denna förbindelse hade icke, på sätt i afseende å öfriga från fonden till jernvägsbolag utlemnade lån egt rum, blifvit i bolagets jernväg intecknad.

Jemte meddelande af hvad sålunda förekommit, och då, på sätt ofvan är nämnt, de till fonden hörande obligationer och kontanta medel redan nu förvaltades af Statskontoret, samt då sistnämnda embetsverks öfvertagande af jemväl fondens nu ifrågavarande säkerhetshandlingar derjemte skulle medföra den fördel, att dessa blefve förvarade å

en mot eldfara mer skyddad plats än den, der de nu befunnes, och äfven föranleda någon minskning i kostnaden för fondens förvaltning, hemställde Revisorerna, att handels- och sjöfartsfondens samtliga tillgångar måtte öfverlemnas till Statskontoret att af detsamma, utan rubbning i de för dispositionsrätten öfver fonden nu gällande grunder, förvaltas.

I häröfver afgifvet utlåtande har ombudsmannen vid fonden anført, att — hvad först beträffade Revisorernes anmärkning i fråga om att 13 särskilda förbindelser för amorteringslån, dagtecknade å tider före de 10 senaste åren, icke blifvit i vanlig ordning förnyade — bland dessa amorteringslån 4 stycken, utlemnade till Hjo—Stenstorps, Mariestad—Moholms, Norbergs jernvägs nya och Sala—Tillberga jernvägsaktiebolag, blifvit af vederbörande bolag erkända vid deras hörande i anledning af gjorda ansökningar att på grund af nådiga förordningen den 15 Oktober 1880 erhålla in-teckningssäkerhet för fondens fordringar hos bolagen, och att således dessa förbindelser blifvit, äfven i den ordning Revisorerna afsett, förnyade, samt att, hvad anginge det uti berättelsen omnämnda, till enskild person utlemnade lånet å ursprungligen 10,000 kronor, numera så väl gäldenären som de båda borgensmännen genom påskrift å handlingen förnyat sina ursprungliga förbindelser. I afseende å återstående 8 förbindelser hade ombudsmannen, som först år 1881 förordnats att utöfva ombudsmannabefattningen vid fonden, så mycket mindre ansett nödigt att vidtaga åtgärder för förnyande i den ordning Revisorerna omnämnt af dessa förbindelser, hvilka, med undantag af en, samtliga vore dagtecknade minst 10 år före tiden för hans förordnande, som den anmärkta underlåtenheten redan före denna tid egt rum, utan att vid någon af de revisioner, som fonden derefter tid efter annan undergått, anmärkning dervid förekommit, och ombudsmannen icke heller kunnat föreställa sig annat, än att de årligen å lånen gjorda inbetalningarne i och för sig vore fullt betryggande bevis för att förbindelserna fortfarande vore bindande för gäldenärerne. Emellertid hade han numera, efter befallning af Herr Statsrådet och Chefen för Civildepartementet, vidtagit åtgärder för förnyelse af berörda 8 förbindelser genom angifvande i behörig ordning af fordringsrätten och infordrande af vederbörandes erkännande af skuldens fortfarande bestånd. Kongl. Maj:ts nådiga bref den 22 September 1882, hvarigenom Oxelösund—Flen—Vestmanlands jernvägsaktiebolag beviljats såsom bidrag till utförande af vissa förstärkningar å kajen vid Oxelösunds hamn ett låneunderstöd, innehölle ej någon föreskrift om att för lånet borde lemnas in-teckningssäkerhet i bolagets jernväg; men hemställan om lemnande af sådan säkerhet hade numera blifvit hos bolaget gjord.

Enligt hvad Utskottet inhemtat, har Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 12 December 1884 förordnat, att, utan rubbning i Kongl. Maj:ts dispositionsrätt öfver handels- och sjöfartsfonden, förvaltningen af fondens samtliga tillgångar skall från och med 1885 års ingång öfverflyttas på Statskontoret, som har att fonden fortfarande särskildt bokföra utan sammanblandning med andra under Statskontorets vård befintliga medel; i sammanhang hvarmed Kongl. Maj:t föreskrifvit, att två särskilda arfvoden, som utgått för bestyr vid fondens förvaltning och kontroll, utgörande tillsammans 900 kronor, skola från och med innevarande års ingång indragas, hvaremot ett årligt belopp af högst 500 kronor anvisats å fonden att af Statskontoret i mån af behof användas till ersättning åt en eller flere tjenstemän inom nämnda embetsverk för bestyret med fondens förvaltning.

Då af hvad sålunda blifvit anfördt framgår, att rättelse i de af Revisorerne anmärkta förhållanden vunnits, och förvaltningen af ifrågasvarande fond blifvit, på sätt Revisorerne hemställt, öfverflyttad till Statskontoret, har Utskottet endast velat hvad i förevarande hänseende förekommit för Riksdagen

omförmåla.

Kongl. Statskontoret.

§ 4.

(Rev.-ber. pag. 160—162; Utl. pag. 403—405).

Under åberopande af en af 1843 års statsrevisorer meddelad utredning angående statsverkets grundfonds uppkomst och ändamål, hafva Revisorerne i den nu förevarande berättelsen hemställt, att, då det vore af vigt att i afseende på statsverkets medelstillgångar icke sådana benämningar bibehölles, hvarigenom de i statsverkets räkenskaper mindre hemmastadde kunde vilseledas, benämningen *statsverkets grundfond* måtte utbytas mot den af *statsverkets förskottsfond* eller någon annau, som bättre motsvarade dess verkliga ändamål; hvilket syntes så mycket lämpligare, som gränsen af dess behöfliga storlek derigenom antyddes, äfvensom sådana origtiga föreställningar undanröjdes, som att statsverket uti denna kassa skulle ega tillgångar till framtida utgifter eller medel till fyllande af möjligen uppkommande statsbrist. Derigenom skulle äf-

*Angående
förändrad
benämning å
statsverkets
grundfond.*

ven blifva klart, att förskottskassan till beloppet skulle kunna minskas i den mån, de inkomster, som nu gjorde densamma behöflig, kunde, åtminstone delvis, tidigare inflyta.

Enligt hvad som inhemtas af statsrådsprotokollet för finansärenden den 12 nästlidne Januari, hvilket protokoll finnes bilagdt Kongl. Maj:ts till Riksdagen aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof, har Kongl. Maj:ten, med anledning af Revisorernes omförmälda framställning och efter det Statskontorets yttrande deröfver inhemtats, i sammanhang med förslag till förstärkaude af ifrågavarande fond föreslagit, att den hittills begagnade benämningen å densamma måtte förändras till statsverkets *kassaförelagsfond*; och då Utskottet framdeles under riksdagen torde få, i sammanhang med dithörande frågor, afgifva yttrande jemväl i anledning af sistnämnda framställning, har Utskottet nu endast velat förhållandet för Riksdagen

anmäla.

Konsistorierna och Läroverken.

§ 5.

(Rev.-ber. pag. 257. — Utl. pag. 409 och 501.)

*Ang. vedät-
gången vid
domkapitlen
i Linköping
och Karlstad.*

I räkenskaperna för år 1879 från Linköpings och Karlstads domkapitel hade, enligt hvad Revisorerne omförmäلت, upptagits för det förra 31 famnar björkved och 2 famnar tallved och för det senare 18½ famnar barrved, 12½ famnar björkved och cokes för 23 kronor, såsom använda för uppvärmande af expeditionslokalerna. Med anledning af de anmärkningar, Riksdagens år 1881 församlade Revisorer härvid framställt, hade i de af domkapitlen afgifna förklaringarne meddelats, att expeditionslokalerna, som i Linköping innehölle tre stora rum jemte två mindre med dertill hörande kök för vaktmästaren och i Karlstad likaledes tre stora rum med ett mindre rum och kök till vaktmästare, tarfvade synnerligen stark uppvärmning, så att, oaktadt största sparsamhet, den stora vedätgången icke kunnat förekommas. Vid granskning af de räkenskaper, som från de nämnda domkapitlen för 1882 aflemnats, hade Revisorerne inhemtat, att i Linköpings domkapitels expeditionslokal år 1882 användts 34 famnar björkved och i Karlstads 7½ famnar barrved, 11 famnar björkved samt cokes för 24 kronor.

Således hade vedförbrukningen sedan 1879 ökats på förra stället med en famn, men minskats på det senare med 12½ famnar.

Dessa förhållanden hade Revisorerna så mycket hellre ansett sig böra påvisa och anmärka, som i de räkenskaper, hvilka under året förelagat till granskning, icke iakttagits något enda fall, der vedförbrukningen i förhållande till de lokaler, som skolat uppvärmas, varit ens tillnärmelsevis så stor som i Karlstads expeditionslokal, eller hälften så stor som i Linköpings. Exempelvis anfördes att i Civildepartementet, med 13 rum jemte 1 kök åt vaktmästaren, användes 1882 endast 23 famnar ved, i Finansdepartementet, med 10 rum, 16 famnar, i Ecklesiastikdepartementet, med 15 rum och kök åt vaktmästaren, 28 famnar och coles för 30 kronor.

Uti häröfver afgifna utlåtanden hafva Domkapitlen i Linköping och Karlstad hufvudsakligen åberopat ofvan omförmälda förklaringar, som af dem afgifvits med anledning af 1881 års Revisorers anmärkningar i samma ämne som det nu föreliggande.

I anledning af Riksdagens skrifvelse den 11 Maj 1884 med anhållan, att Kongl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, hvilka åtgärder lämpligen borde vidtagas för vinnande af önskvärd begränsning af utgifterna från anslagen till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., har, enligt hvad Utskottet inhemtat, Kongl. Maj:t den 28 November nästlidet år föreskrifvit vissa åtgärder i det af Riksdagen antydda syfte samt tillika anbefalt Statskontoret inkomma med förslag till de föreskrifter eller anordningar, hvilka i öfrigt kunde vara nödiga för att åstadkomma all den sparsamhet vid expensmedlens användande, som vore förenlig med ett tillbörligt tillgodoseende af de ändamål, för hvilka dessa medel vore afsedda; och då vid sistnämnda förslags afgifvande utan tvifvel torde komma att tagas under ompröfning, hvilka åtgärder må finnas lämpliga för åvägabringande af inskränkning i vedåtgången inom de olika verkens och inrättningarnas lokaler, har Utskottet, som visserligen icke funnit de af bemälda domkapitel åberopade förklaringar öfver förevarande anmärkningar fullt tillfredsställande, ansett sig böra hemställa, att Riksdagen må vid hvad i detta ärende förekommit låta

bero.

Kongl. Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien.

§ 6.

(Rev.-ber. pag. 301. — Utl. pag. 418.)

Ang. skyldighet för Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien att tillhandahålla Revisorerne vissa delar af akademiens protokoll.

Vid 1883 års statsrevision hade, enligt hvad Revisorerne meddelat, vid granskningen af Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens räkenskaper yppats behof af att ega tillgång till akademiens protokoll för revisionsåret; och hade dessa äfven blifvit på requisition Revisorerne tillhandahållna. Sedan Revisorerne vid senaste revisionsförrättning af enahanda anledning låtit genom sin sekreterare skriftligen framställa begäran hos akademiens sekreterare, att 1882 års protokoll måtte, liksom 1881 års, till Revisorerne utlemnas, hade derå afgifvits ett den 30 sistlidne Augusti dagtecknadtt svar, deraf inhemtats, att akademiens sekreterare ansett sig sakna befogenhet att utan akademiens hörande till Revisorerne utlemna de begärda protokollen, samt att, enligt hans uppfattning, akademien icke kunde räknas till de förvaltande verk, som omtalades i Kongl. cirkuläret den 14 Augusti 1841, hvilket cirkulär derföre ej heller kommit akademien till handa, lika litet som Kongl. cirkuläret den 13 Maj 1859, hvilket äfven talade om förvaltande verk. Enligt sekreterarens förmenande måste akademien räknas till hvad Kongl. Maj:t kallade »allmänna inrättningar, hvilka åtnjöte statsanslag», och dessa hade icke sig ålagdt att på requisition till Revisorerne inlemna sina protokoll; och fäste sekreteraren derjemte uppmärksamheten derpå, att akademiens protokoll icke endast redogjorde för behandlingen af ärenden, som tillhörde de statsuppdrag, som af Kongl. Maj:t gifvits akademien, utan ock upptoge rent akademiska ärenden, af hvilka flera, särskildt sådana, som gälde utanför akademien stående personer, vore af den beskaffenhet, att de af grannlagenhetsskäl ej borde vara kända af andra än akademiens ledamöter. Slutligen, och jemte det ett exemplar af akademiens månadsblad, som innehölle referat af sådana delar af akademiens protokoll, som ansetts böra offentliggöras, till Revisorerne öfverlemnats, hade sekreteraren meddelat, att den enligt Revisorerne uppdrag af dess sekreterare aflåtna skrifvelsen skulle meddelas akademien vid hennes ordinarie sammankomst i September månad nästlidet år. Vid besök, som Revisorerne, sedan underrättelse ingått att

nämnda sammankomst hållits, den 25 September 1884 aflagt i akademiens lokaler, hade Revisorerna af en akademiens tjänsteman erhållit underrättelse om, att akademien i fråga om protokollens utlemnande icke ansett sig böra i annan mån bifalla Revisorernas önskan, än att protokollen, utan inskränkning i afseende å några vissa delar, skulle hållas för Revisorerna tillgängliga, derest Revisorerna ville i akademiens lokal taga del af dem.

Enligt Revisorernas uppfattning vore emellertid akademien otvifvelaktigt pliktig att till Revisorerna utlemna de protokoll, som belyste frågor angående så väl användningen af akademiens statsanslag samt s. k. enskilda medel som det sätt, hvarpå akademien fullgjort de akademien lemnade statsuppdrag. Deremot ville Revisorerna icke bestrida, att akademien kunde vara befogad att i frågor, som uteslutande anginge rent akademiska ärenden, och i hvilka grannlagenheten mot enskilda, utom akademien varande personer ansåges fordra, att dessa frågor endast af akademiens ledamöter blefve kända, hålla hemligt hvad i sådana frågor kunde blifva nödigt att i akademiens protokoll upptaga. Den i sådant afseende lämpligaste åtgärden syntes vara, att akademiens protokoll delades i två afdelningar, den ena omfattande ärenden, hvilka, afseende medelsförvaltningen och akademiens beslut och åtgärder såsom statsinstitution, finge komma till en allmännare kännedom, och den andra för de ärenden, hvilka af ofvan antydda grannlagenhetsyhänsyn ansåges böra hållas hemliga. Med hänsyn till den nu behandlade frågans vikt, och då det vore önskligt, att bestämd föreskrift i ämnet snarligen meddelades, på det att för framtiden måtte kunna undvikas tidsödande skriftväxling i och för utbekommande af handlingar, som Revisorerna ansåge för sitt granskningsarbete erforderliga, hade Revisorerna velat fästa Riksdagens uppmärksamhet å detta ämne.

I häröfver afgifvet utlåtande har Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien förklaradt, att akademien med stöd af Kongl. kungörelsen af den 23 Maj 1884 ansåge sig icke hafva skyldighet att till Statsrevisorerna utlemna sina protokoll; men att akademien det oakadt, då särskildt protokollen för 1882 icke innehållit något akademiskt ärende af mera grannlaga natur, medgifvit, att protokollen för detta år finge hållas för Statsrevisorerna tillgängliga inom akademiens lokal.

Då Utskottet ansett det vara af vikt, att de handlingar, som för Revisorerna erfordras vid fullgörandet af deras granskningsarbete, varda dem tillhandahållna, och då i förevarande fall olika meningar synas hafva gjort sig gällande i fråga om Revisorernas befogenhet att taga del af de protokoll, hvilka, bland annat, innehålla upplysningar angående för-

bemälda akademis medelsförvaltning, har Utskottet, med anledning af Revisorernes ifrågavarande framställning, funnit sig böra hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t vid stadfästandet af nya statuter för Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien täcktes meddela föreskrift derom, att akademiens protokoll delas i två afdelningar, den ena omfattande ärenden, hvilka, afsende medelsförvaltningen, skola Riksdagens Revisorer tillhandahållas, och den andra upptagande öfriga akademiska ärenden.

§ 7.

Hvad i öfrigt blifvit af Revisorerne anmält och erinradt har Utskottet funnit dels vara af beskaffenhet att lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandling af de utgiftsanslag, Revisorernes framställning berör, dels hafva medfört åsyftad rättelse, dels vara genom vederbörandes utlåtanden nöjaktigt förklaradt, dels ej vara af den vigt, att, oaktadt förklaringen icke varit fullt tillfredsställande, någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandet påkallas, dels slutligen icke hafva varit af beskaffenhet att från Utskottets sida påkalla något yttrande.

Stockholm den 20 Februari 1885.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
